

مقدمه ای بر ماهیت و جنبه های عقد بیمه در فقه و حقوق اسلامی

ذوالفقار حق پرست^۱، مصطفی قدیمی^۲

۱- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت

۲- دانشجو کارشناسی ارشد رشته فقه و حقوق اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهدشت

چکیده

بیمه عقد جدیدی است که به مفهوم رایج در فقه اسلامی پیشینه ای ندارد و در اجتماع کنونی، تازه پا به عرصه حیات نهاده و به عنوان یک عقد مستقل و تابع قواعد عمومی قراردادها قرار گرفته است که از موانع فقهی و حقوقی میراست. مقاله حاضر درصدد است با روش تحلیلی و توصیفی با استفاده از دیدگاه نوین فقهای امامیه در مشروعیت عقد بیمه و با استفاده از ادله صحت عقود و عمومیت «اوفوا بالعقود» و «بنای عقلا» و «المؤمنون عند شروطهم» آن را به عنوان عقدی مستقل و مشروع اثبات کند و آن را مبراً از غرر، ربا، قمار، تعلیق دانسته، چرا که اکثریت علمای اهل سنت و عدّه ای از صاحب نظران عرصه حقوق، در صحت عقد بیمه تردید کرده و آن را نامشروع و باطل قلمداد کرده اند و عقد بیمه را عقد غرری، معلق و سفهی و... دانسته و معتقدند به دلیل عدم انطباق بیمه با یکی از عقود معین، غیرشرعی و باطل و بی اثر است. این مقاله کوشیده تا با تحلیل فقهی قرارداد بیمه آن را منطبق با عقودی مثل صلح، مضاربه و هبه معوض و ضمان بررسی کند و استقلال این قرارداد را به عنوان عقدی صحیح و مشروع اثبات کند.

کلمات کلیدی: بیمه، فقه و حقوق اسلامی، عقد بیمه، فقهی، حقوقی